

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Кафедра французької філології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

професор Хмарський В.М.

« 31 » _____ 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міжкультурна комунікація

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно),
перша – французька

Факультет романо-германської філології

2020–2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни «Міжкультурна комунікація».

Розробник:

Весна Т.В., к. філол. наук, доцент, доцент кафедри французької філології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри французької філології

Протокол № 1 від 28 08 2020 р.

Завідувач кафедри — Марінашвілі М.Д.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 31 08 2020 р.

Голова НМК Телецька Т.В.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 залікових модулів – 1 змістових модулів – 5	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Спеціалізація: 035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	-й
		<i>Семестр</i>	
		3-й	-й
		<i>Лекції</i>	
		10 год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		80 год.	год.
		Форма підсумкового контролю: <i>Залік</i>	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає в ознайомленні з основними теоретичними і практичними здобутками вітчизняних і зарубіжних науковців у галузі міжкультурної комунікації, встановленні параметрів спілкування, його особливостей і чинників оптимізації, що сприяє подоланню комунікативних бар'єрів та формуванню у здобувачів освіти власної стратегії досконалої міжмовної, міжкультурної взаємодії.

Завдання курсу: розширити та систематизувати набуті компетенції про соціально-психологічні, антропологічні, етнокультурні та лінгвістичні механізми комунікації, специфіку міжкультурної комунікації та розвинути уміння і навички ефективного міжмовного спілкування, які будуть удосконалені у подальшій професійній діяльності філолога, перекладача, викладача іноземних мов, фахового комуніканта у сфері міжкультурної комунікації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

Інтегральна ЗК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, перекладу, методики викладання французької, англійської мов і зарубіжної літератури в закладах вищої освіти в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК01. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК06. Здатність спілкуватися французькою та англійською мовами (у різних сферах: особистій, освітній, професійній, академічній).

ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності.

ЗК11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

б) спеціальних (СК):

СК07. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

СК08. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Програмні результати навчання (ПР). У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПР 02. Упевнено володіти державною та французькою, англійською мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та французькою, англійською мовами.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Міжкультурна комунікація

Тема №1. Міжкультурна комунікація: теоретичний та прикладний аспекти. Становлення наукової галузі, зв'язок з іншими дисциплінами. Особливості міжкультурного спілкування та теоретичні засади його дослідження. Практичні напрямки розвитку теорії міжкультурної комунікації.

Тема №2. Головні стратегії міжкультурної комунікації. Складники етнокультурної компетенції (культурні установки, цінності, норми, традиції, звичаї та ін.). Формування міжкультурної компетенції, проблема культурних стереотипів. Етноніми, прецедентні феномени, культурні символи та етнічні міфи.

Тема №3. Принципи етноцентризму та культурного релятивізму. Проблеми інкультурації й акультурації. Культурний шок та шляхи його подолання.

Тема №4. Невербальні засоби спілкування. Кінесика, проксемика, хронеміка, такесика. Національно-культурна обумовленість мови жестів.

Тема №5. Практика міжкультурної комунікації. Кроскультурні тренінги. Міжкультурний підхід у викладанні іноземних мов. Міжкультурна комунікація і переклад.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		л	п	сп
1	2	3	4	6
Змістовий модуль 1. Міжкультурна комунікація				
Тема №1. Міжкультурна комунікація: теоретичний та прикладний аспекти. Становлення наукової галузі, зв'язок з іншими дисциплінами. Особливості міжкультурного спілкування та теоретичні засади його дослідження. Практичні напрямки розвитку теорії міжкультурної комунікації.	12	2		10
Тема №2. Головні стратегії міжкультурної комунікації. Складники етнокультурної компетенції (культурні установки, цінності, норми, традиції, звичаї та ін.). Формування міжкультурної компетенції, проблема культурних стереотипів. Етноніми, прецедентні феномени, культурні символи та	12	2		10

етнічні міфи.				
Тема №3. Принципи етноцентризму та культурного релятивізму. Проблеми інкультурації й акультурації. Культурний шок та шляхи його подолання.	12	2		10
Тема №4. Невербальні засоби спілкування. Кінесика, проксемика, хронеміка, такесика. Національно-культурна обумовленість мови жестів.	12	2		10
Тема №5. Практика міжкультурної комунікації. Кроскультурні тренінги. Міжкультурний підхід у викладанні іноземних мов. Міжкультурна комунікація і переклад.	52	2		50

5. Теми практичних занять

Не передбачено.

6. Самостійна робота

Підготовка до практичних занять і самостійне опрацювання тем.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Занотувати схеми основних моделей комунікації: К. Бюлера, В. Вівера і К. Шенона, У. Еко, Р. Якобсона, Ю. Лотмана, Е. Атаяна, І. Сусова, І. Шевченко, О. Селіванової (Селіванова О.О. Основи теорії мовної комунікації: підручник. – Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю.А., 2011. – С. 160-177.)	3
2	Опрацювати термінологічний корпус міжкультурної комунікації за матеріалами «Словника термінів міжкультурної комунікації» Ф.С. Бацевича (Київ, 2007, 205 с.)	7
3	Ознайомитися зі збіркою нарисів закордонних кореспондентів газети <i>Le Monde</i> « <i>Le tour du Monde de la politesse</i> » (Paris, 2012, 133 р.). Проаналізувати один із розділів щодо лінгвокультурних особливостей спілкування в різних країнах світу (р.15-120), порівнявши з французьким <i>Savoir-vivre</i> (р.123-133)	10
4	Підготувати « <i>dossier de presse</i> » (<i>Le FDLM</i> та ін. видання) на тему «L'Interculturel: l'enseignement et la traduction»	10
5	Представити індивідуальний науково-практичний дослідницький проєкт-презентацію за проблематикою спецкурсу «Міжкультурна комунікація»	50
	Разом	80

7. Методи навчання

Лекція, практичне завдання, дискусія, обговорення проблемних питань, самостійна робота з навчальною літературою.

8. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування під час лекційних занять; оцінювання презентацій власного проєкту. Підсумковий контроль – залік.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Теорія і практика міжкультурної комунікації: об'єкт, предмет, завдання.
2. Історія становлення теорії та практики міжкультурної комунікації як наукової галузі.
3. Міжкультурна й етнокультурна компетенція, їх складники.
4. Принципи етноцентризму та культурного релятивізму в теорії міжкультурної комунікації.
5. Проблеми інкультурації та акультурації.
6. Поняття культурного шоку.
7. Методика міжкультурного тренінгу.
8. Категорії простору та часу в контексті міжкультурної комунікації.
9. Культурні стереотипи, їх функція.
10. Етноніми та етнофобізми.
11. Прецедентні феномени в міжкультурній комунікації.
12. Національно-культурна символіка та етнічні міфи.
13. Невербальні засоби комунікації.
14. Мовленнєвий етикет в міжкультурному спілкуванні.
15. Педагогічні та перекладознавчі проблеми в міжкультурній комунікації.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю, студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен тему змістового модуля. Відповідь під час заліку оцінюється за 100-бальною шкалою. Фінальна оцінка з навчальної дисципліни - це середнє арифметичне суми балів за поточний, підсумковий контроль та індивідуальний проєкт.

Поточне тестування та самостійна робота					Підсумковий контроль (залік)	Фінальна оцінка
Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	T5	100	100
100	100	100	100	100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення**12. Рекомендована література****Основна**

1. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ Видавничий центр «Академія», 2012. 146 с.
2. Бацевич Ф.С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ: Довіра, 2007. 205 с.
3. Le tour du Monde de la politesse. Préface de Didier Pourquery. Paris: Denoël/Le Monde, 2012. 135 p.

Додаткова

1. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку: *тези I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Переяслав Хмельницький, 15.03.2018 р.)* / Гол. ред. К. І. Мізін; ДВНЗ «Переяслав Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Переяслав Хмельницький, 2018. 278 с.
2. Bouchard C., Bourassa-Dansereau C., Le Gallo S. Communication interculturelle et internationale : contributions à un champ d'études et de recherches en mouvance/ URL : <https://journals.openedition.org/communiquer/3929?lang=en>
3. Stoiciu G. L'émergence du domaine d'étude de la communication interculturelle. *Hermès*. 2008/2, № 51. P. 33-40. URL: <https://www.cairn.info/revue-hermes-la-revue-2008-2-page-33.htm>
4. Shan B. La communication interculturelle : ses fondements, les obstacles à son développement. URL: <https://journals.openedition.org/communicationorganisation/2928>
5. Thomas L Warren Cross-cultural Communication. Perspectives in Theory and Practice. London: Taylor and Francis, 2017. 142 p.